

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. P. 2015-07-23 SKUNDO**

2015 m. rugsėjo 28 d. Nr. S-184 (7-183/2015)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

Komisijos narės,
pavadojančios komisijos pirmininkę
komisijos narių

Linus Vosylienės
Lauros Milašiūtės
Rasos Stravinskaitės – pranešėja
Andriaus Veniaus

sekretoriaujant
mokesčių mokėtojui nedalyvaujant
mokesčių administratoriaus atstovui nedalyvaujant

V. S.

2015 m. rugsėjo 2 d. posėdyje išnagrinėjusi R. P. (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2015-07-09 sprendimo Nr. 68-122, n u s t a t ė:

Inspekcija 2015-07-09 sprendimu Nr. 68-122 patvirtino Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Šiaulių AVMI) 2015-04-28 sprendimą Nr. (44.1)-FR0682-263, kuriuo Pareiškėjui nurodyta sumokėti į biudžetą 4301 Lt (1245,66 Eur) gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 2446,85 Lt (708,66 Eur) GPM delspinigius, 424 Lt (122 Eur) GPM baudą, 576 Lt (166,82 Eur) privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD įmokos), 311,73 Lt (90,28 Eur) PSD įmokų delspinigius, 58 Lt (16 Eur) PSD įmokų baudą.

Sprendime nurodyta, kad Šiaulių AVMI pakartotinai patikrino Pareiškėjo 2008-01-01–2012-12-31 laikotarpio GPM ir PSD įmokų apskaičiavimo bei sumokėjimo teisingumą ir 2015-02-20 patikrinimo aktu Nr. FR0680-123 nustatė, kad 2008–2010 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės S. P. patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas, todėl konstatavo, jog Pareiškėjas vartojimo, degalų įsigijimo, veiklos pagal verslo liudijimą, automobilio įsigijimo ir kt. išlaidoms padengti naudojo iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas, kurios nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Šiaulių AVMI, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 63-2243, toliau – MAĮ) 70 str. 1 dalies, Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Taisyklių 4 punkto nuostatomis,

konstatavo, kad minėtu laikotarpiu Pareiškėjo išlaidos 30446,5 Lt (60893/2) viršijo Pareiškėjo gautas pajamas, ir pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą apskaičiavo Pareiškėjo 30446,5 Lt GPM bazę, be to, vadovaudamasi Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. 73-3085, toliau – GPMĮ) 2, 3, 6, 27 str. ir 1996-05-21 Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 (toliau – SDĮ) 17 str. nuostatomis, Pareiškėjui apskaičiavo 4525 Lt GPM ir 576 Lt PSD įmokas.

Taip pat nurodyta, kad Šiaulių AVMI 2015-04-28 sprendimu Nr. (44.1)-FR0682-263 minėtą patikrinimo aktą pakeitė, nustačiusi, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė patyrė mažesnes vartojimo išlaidas, todėl apskaičiavo, jog Pareiškėjo išlaidos 30146,5 Lt (60293/2) viršijo gautas pajamas, nurodė Pareiškėjui sumokėti 4301 Lt (1245,66 Eur) GPM ir 576 Lt (166,82 Eur) PSD įmokas. Šiaulių AVMI, vadovaudamasi GPMĮ 36 str., SDĮ 19 str., MAĮ 96 str. 1 d. 2 punkto nuostatomis, Pareiškėjui apskaičiavo 2446,85 Lt (708,66 Eur) GPM delspinigius ir 311,73 Lt (90,28 Eur) PSD įmokų delspinigius, taip pat, vadovaudamasi MAĮ 139 str. nuostatomis ir atsižvelgusi į tai, kad Pareiškėjas patikrinimo metu bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, Pareiškėjui skyrė minimalią 10 proc. dydžio 424 Lt (122 Eur) GPM baudą bei 58 Lt (16 Eur) PSD įmokų baudą.

Pažymėta, jog atliekant mokesčių apskaičiavimą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, objektyviai yra įmanomi tam tikri netikslumai, nes mokesčių administratorius yra priverstas vadovautis ne tiksliais, o tikėtiniais ir galimais paskaičiavimais, o tokios pozicijos laikosi Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) (2007-06-05 nutartis adm. byloje Nr. A-11-603/2007; 2012-12-12 nutartis adm. byloje Nr. A-438-2491/2011).

Sprendime paaiškinta, jog Šiaulių AVMI patikrinimo metu, įvertinusi trečiųjų asmenų pateiktą informaciją ir jos turimą informaciją, nustatė, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2008 m. iš viso gavo 19415 Lt pajamų šaltiniais pagrįstų pajamų, iš jų Pareiškėjas gavo 388 Lt pajamų už parduotą metalo laužą ir 6000 Lt padovanojo Pareiškėjo tėvai (kas mėnesį buvo dovanojama 500 Lt kurui įsigyti). Pareiškėjo sutuoktinei S. P. į banko sąskaitą buvo pervesta 6929 Lt ligos ir motinystės pašalpa, 4563 Lt pervedė Šiaulių miesto savivaldybės soc. rūpybos skyrius, 545 Lt pervesta draudimo išmoka, 1036 Lt pervesta pašalpa už vaiką, 16 Lt suteikta debetinė banko paskola, 564 Lt gražinta GPM permoka, susidariusi po metinės 2007 m. sutuoktinės gyventojų pajamų deklaracijos pateikimo. Šiaulių AVMI nustatė, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2008 m. patyrė 42181 Lt išlaidas, t. y. Pareiškėjas su sutuoktine 2008 m. už 5300 Lt įsigijo automobilinę priekabą „Syland“, 97 Lt atskaitė bankas už patarnavimus, 473 Lt gražino bankui suteiktą debetinę paskolą, 11 Lt bankas priskaičiavo delspinigių, 900 Lt pervedė lizingui, 27 Lt sumokėjo bankui palūkanų, 58 Lt atskaityta Pareiškėjui GPM už parduotą metalo laužą, už 1347 Lt įsigijo prekių Vokietijoje, 17246 Lt apskaičiuota už kurą automobiliams. Vidutinės vartojimo išlaidos pagal Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Statistikos departamentas) skelbiamus vidutinius statistinius rodiklius 2008 m. Lietuvos kaimuose, atėmus transporto išlaidas ir vaikams nepriskiriant alkoholio ir tabako išlaidų, metams šeimai iš 3 asmenų sudarė 19146 Lt. Įvertinus 620 Lt pinigų likutį turėtą banko sąskaitose, Šiaulių AVMI nustatė, kad sutuoktiniai 2008 m. patyrė 42181 Lt išlaidas, kurios 22766 Lt (42181-19415) viršijo pajamų šaltiniais pagrįstas pajamas.

Taip pat paaiškinta, jog Šiaulių AVMI nustatė, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė S. P. 2009 m. iš viso gavo 18189 Lt pajamų šaltiniais pagrįstų pajamų, iš jų – 800 Lt už parduotą automobilį *Mitsubishi*, 10230 Lt į S. P. banko sąskaitą pervesta pašalpų, 6000 Lt padovanojo Pareiškėjo tėvai (kas mėnesį dovanojami 500 Lt kurui įsigyti), 539 Lt gražinta GPM permoka, susidariusi po metinės 2008 m. sutuoktinės gyventojų pajamų deklaracijos pateikimo bei 620 Lt pinigų likutis banko sąskaitose. Šiaulių AVMI nustatė, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2009 m. patyrė 33784 Lt išlaidas, t. y. S. P. 2009-10-30 transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi iš A. P. už 1000 Lt įsigijo automobilį *VW SHARAN*, 98 Lt nuskaityta banko už patarnavimus, 302 Lt pervesta lizingo bendrovei, 6 Lt nuskaityta banko palūkanų, už 501 Lt įsigyta prekių Vokietijoje, 1866 Lt apskaičiuota automobilio kuro išlaidų, Vidutinės vartojimo išlaidos pagal Statistikos departamento skelbiamus vidutinius statistinius rodiklius 2009 m. Lietuvos kaimuose, atėmus

transporto išlaidas ir vaikams nepriskiriant alkoholio ir tabako išlaidų, metams šeimai iš 3 asmenų sudarė 16812 Lt, Pareiškėjo 10350 Lt išlaidos Vokietijoje. Įvertinusi pinigų likutį banke 2947 Lt turėta metų gale, Šiaulių AVMI nustatė, kad sutuoktiniai 2009 metais patyrė 33784 Lt išlaidas, kurios 15595 Lt viršijo pajamų šaltiniais pagrįstas pajamas.

Nurodyta, jog patikrinimo metu buvo nustatyta, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2010 m. iš viso gavo 28855 Lt pajamų šaltiniais pagrįstų pajamų, iš jų Pareiškėjas gavo 345 Lt pajamų už parduotą metalo laužą, 6000 Lt padovanojo Pareiškėjo tėvai (kas mėnesį dovanojami 500 Lt kurui įsigyti), S. P. gavo 4585 Lt pajamų pagal verslo liudijimą, 1600 Lt padengtas kreditorinis reikalavimas iš garantinio fondo lėšų ir 13378 Lt pašalpų pervesta į S. P. banko sąskaitą, 2947 Lt likutis metų pradžioje banke. Šiaulių AVMI nustatė, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2010 m. patyrė 50787 Lt išlaidas, t. y. 3056 Lt veiklos sąnaudų pagal verslo liudijimą (739,35 Lt automobilio remontui, 1078,73 degalams, 831,80 prekėms įsigyti, 406 Lt turgavietės mokestis), 529 Lt sumokėta už verslo liudijimą, 792 Lt sumokėta privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokų, 93 Lt bankas atskaitė už patarnavimus, 1002 Lt sumokėta advokatui už paslaugą, 16739 Lt apskaičiuota automobilių degalų išlaidų, 52 Lt atskaityta Pareiškėjui GPM už parduotą metalo laužą, už 219 Lt įsigyta prekių Vokietijoje, neįtrauktų į sąnaudas pagal verslo liudijimą, sumokėta 120 Lt valstybės rinkliava, 22040 Lt patirta vartojimo išlaidų (pagal Statistikos departamento skelbiamus vidutinius statistinius rodiklius 2010 m. Lietuvos kaimuose atėmus transporto išlaidas ir vaikams nepriskiriant alkoholio ir tabako išlaidų, metų išlaidos 5 asmenų šeimai). Įvertinusi 6238 Lt pinigų likutį banke, Šiaulių AVMI nustatė, kad sutuoktiniai 2010 m. patyrė 50787 Lt išlaidas, kurios 21932 Lt viršijo pajamų šaltiniais pagrįstas pajamas.

Akcentuota, jog Šiaulių AVMI konstatavo, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės turtas, įgytas po santuokos sudarymo, taip pat pajamos, gautos po santuokos sudarymo yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, todėl vietos mokesčių administratorius Pareiškėjui priskyrė ½ trūkstančių lėšų dalį: 2008 m. – 11383 Lt (22766/2), 2009 m. – 7797,5 Lt (15595/2), 2010 m. – 10966 Lt (21932/2), kurios sudaro pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą Pareiškėjui apskaičiuotą 30146,5 Lt GPM bazę. Ši GPM bazė, atlikus GPM deklaracijos duomenų perskaičiavimą, buvo apmokestinta GPM ir SDI nustatyta tvarka.

Dėl Pareiškėjo skundo argumentų, jog Šiaulių AVMI nepagrįstai Pareiškėjo ir jo sutuoktinės vartojimo išlaidas apskaičiavo pagal statistinius duomenis, nes jo išlaidos buvo mažesnės už vidutines statistines išlaidas (dalį daržovių su sutuoktine užsiaugindavo šiltnamyje, rūbai ir avalynė parsigabenti iš Vokietijos, išlaidų pramogoms, patalpų remontui, būstui apstatyti, namų apyvokos įrangai įsigyti neturėjo, nes viską parsigabeno iš Vokietijos, nemokamai susirinkus per „Spermulle“ renginius, maisto produktus dažnai pirkdavo Lenkijoje, o ten jie daug pigesni), Inspekcija pastebėjo, kad pirminio mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjo sutuoktinė 2013 m. rugpjūčio mėn. pateiktame paaiškinime apie gyventojų (šeimų) apytiksles vartojimo bei kitas išlaidas nurodė šeimos patirtas išlaidas: 2008 m. – 5750 Lt, 2009 m. – 5580 Lt, 2010 m. – 6477 Lt; t. y. vidutinės vartojimo išlaidos vienam asmeniui per mėnesį sudaro nuo 108 Lt 2010 m. iki 211 Lt 2012 m., kas yra 3–7 kartus mažiau nei Statistikos departamento skelbiama skurdo rizikos riba. Taip pat Inspekcija pastebėjo, kad sutuoktinių nurodytos išlaidos maisto produktams (2008 m. – 4200 Lt, 2009 m. – 4000 Lt, 2010–2011 m. – po 4200 Lt, 2012 m. – 4000 Lt) vieno mėnesio vienam šeimos nariui sudarė 2008 m. po 88 Lt, 2009 m. – po 83 Lt, 2010 m. – po 88 Lt, t. y. 2,2–2,8 karto mažesnės už statistinius rodiklius. Pareiškėjo argumentą, kad neturėjo išlaidų būsto apstatymui, namų apyvokos įrangai, pasak Inspekcijos, paneigia 2008 ir 2009 m. per banką mokėtos lizingo įmokos.

Inspekcijos nuomone, internetinio adreso, kuriame pateikiama informacija, kada ir kokioje vietoje Vokietijoje vyksta „Spermulle“ (lietuvių kalba – didžiagabaritinės atliekos) renginiai, nurodymas bei nuotraukų atspausdinimas iš internetinių puslapių neįrodo, kad Pareiškėjo šeima visus rūbus ir avalynę šeimos nariams gavo nemokamai. Pažymėta, kad per „Spermulle“ yra išmetami vartoti buityje netinkami daiktai.

Nors Pareiškėjas su skundu pateikė papildomas nuotraukas, iš kurių matyti, kad prie namų stovi į gatvę išmesti buityje naudoti netinkami seni baldai, tačiau Inspekcija vertino, jog

šios nuotraukos neįrodo, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2008–2010 m. nepatyrė vidutinių statistinių vartojimo išlaidų. Pareiškėjas su skundu Inspekcijai taip pat pateikė 2015 ir 2013 vokiečių kalba surašytus ir į lietuvių kalbą išverstus raštus, kuriuose *H. W.* patvirtina, kad vairuotojui iš Lietuvos perdavė dėvėtų rūbų ir dviratį, tačiau, pasak Inspekcijos, iš šių raštų neaišku kam buvo perduoti nurodyti daiktai, be to, dokumentuose nurodoma apie daiktų perdavimą 2015, 2013 metais, o mokesčiai Pareiškėjui yra apskaičiuoti už 2008–2010 metus. Pareiškėjas taip pat pateikė *S. R.* 2012 m. surašytą raštą, kuris taip pat nesusijęs su mokesčių apskaičiavimo laikotarpiu. Pareiškėjas pateikė 2011-11-02 dokumentą, kuriame nurodyta, kad *K.* dovanoja dviratį p. *R. Ramonui*, tačiau skunde nėra paaiškinta, kaip šis dokumentas susijęs su Pareiškėju ar jo sutuoktine. Atsižvelgdama į tai, Inspekcija padarė išvadą, kad mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateiktos vartojimo išlaidų sumos pagrįstai vertintos kritiškai, nes jos mažesnės nei Statistikos departamento skelbiama skurdo rizikos riba ir neatitinka protingumo kriterijaus.

Dėl Pareiškėjo argumentų, jog Šiaulių AVMI apskaičiavimai dėl išlaidų kurui yra nepagrįsti, Inspekcija pažymėjo, kad Pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kad jo turėtais automobiliais naudojosi jo sesuo, be to, Šiaulių AVMI patikrinimo metu automobiliui *VW LT-35* (gamybos metai 2000) taikė degalų normą 9 l/100 km, pasinaudodama informacija iš internetinio puslapio apie automobilius *VW LT-35*, kurių gamybos metai 1999/05–2006/12, darbinis tūris 2,5 l, galia 80 kw, degalų tipas dyzelinis, vid. degalų sąnaudos 9 l. Pastebėta, kad kituose internetiniuose puslapiuose mažesnių kuro sąnaudų kaip 9 l automobiliams *VW LT-35* nėra, todėl padaryta išvada, kad automobilio *VW LT-35* išlaidos kurui apskaičiuotos pagrįstai. Taip pat nurodyta, jog Pareiškėjas dėl automobilio *VW SHARAN* (pirmos registracijos data 1997-11-17), kurio variklio tūris 1896 cm³, galia 81 kW, nurodė, kad šis automobilis naudojo 5,3 l/100 km ir pateikė iš internetinio puslapio atspausdintą informaciją, kad *VW SHARAN* automobilių 1996–2003 m. gamybos, kurių variklis 1,9 TDI (110 AG), degalų sąnaudos mieste 8,6 (10,4) l/100 km, degalų sąnaudos užmiestyje 5,3 (6,4)/100 km. Tačiau, pasak Inspekcijos, vadovaujantis protingumo kriterijumi, Pareiškėjo nurodoma minimali degalų norma tik užmiestyje negali būti taikoma, o internetinio puslapio „*mano garažas > išlaidų apskaita > Volkswagen automobiliai > automobilio profilis – Volkswagen Sharan*“ 1997 m. gamybos automobiliui, kurio variklio darbinis tūris 1,9 l, kuro rūšis dyzelinis, vidutinės kuro sąnaudos nurodytos 7,54 l/100 km, todėl konstatavo, jog Šiaulių AVMI pagrįstai, apskaičiuodama *VW SHARAN* faktines išlaidas už degalus, taikė vidutinį 7,54 l/100 km kuro sąnaudų rodiklį.

Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 67 str. 2 dalimi ir LVAT praktika (2006-06-27 sprendimas adm. byloje Nr. A-15-1108/2006, 2010-09-13 nutartis adm. byloje Nr. A-556-973/2010), pabrėžė, jog mokesčių mokėtojui, nesutinkant su mokesčių administratoriaus išvadamis, kyla pareiga jas paneigti. Inspekcija konstatavo, kad Pareiškėjas nepateikė Šiaulių AVMI išvadas paneigiančių objektyvių įrodymų, todėl padarė išvadą, kad vien Pareiškėjo skundo teiginiai, nepagrįsti įrodymais, negali paneigti mokesčių administratoriaus byloje nustatytų faktinių aplinkybių bei pagrįstų išvadų, taikant MAĮ 70 str. nuostatas.

Pareiškėjas nesutinka Inspekcijos 2015-07-09 sprendimu ir Šiaulių AVMI sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo.

Pareiškėjas remiasi LVAT praktika (2013-12-15 nutartis adm. byloje Nr. A-11-648/2003, 2011-06-27 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-336/2011, 2005-02-01 nutartis adm. byloje Nr. A-14-131/2005, 2008-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-556-158/2008, 2007-02-09 nutartis adm. byloje Nr. A-180-127/2007, 2010-06-28 nutartis adm. byloje Nr. A-438-502/2010) dėl mokesčių administratoriui privalomų Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 3 straipsnio ir 8 straipsnio nuostatų aiškinimo bei teigia, kad Inspekcijos sprendimas neatitinka VAĮ 8 str. 1 dalyje įtvirtintų reikalavimų, nes jame padarytos išvados neatitinka faktinių aplinkybių, paremtos prielaidos, spėjimais, faktų vertinimas nėra adekvatus, iš faktinių aplinkybių padarytos išvados, kurių tos aplinkybės neįrodo, o, priešingai, paneigia, todėl sprendimą laiko neobjektyviu, nepagrįstu ir neteisėtu.

Pareiškėjas mano, kad Inspekcija ir Šiaulių AVMI nepagrįstai nepripažino teisingomis jo paaiškinimuose pateiktų šeimos išlaidų 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 metais, be to, nėra pagrįstas ir teisingas vietos mokesčių administratoriaus vadovavimasis Statistikos departamento skelbiamais vidutiniais statistiniais rodikliais pagal vartojimo išlaidas vienam namų ūkio nariui per mėnesį kaimo vietovėje. Pareiškėjas pažymi, jog jis nuosekliai aiškino, kad jo šeima labai taupė, nes kitaip būtų neišgyvenusi. Šeimos vartojimo išlaidos buvo mažesnės už Statistikos departamento skelbiamas vidutines statistines vartojimo išlaidas vienam namų ūkio nariui per mėnesį, nes, pasak Pareiškėjo, maistą jis ne kartą pirko Lenkijoje, kur jis pigesnis, dalį daržovių jis su S. P. užsiaugino šiltnamyje, o rūbus, avalynę, kitus daiktus parsigabeno iš Vokietijos veltui, taip pat neturėjo išlaidų pramogoms, patalpų remontui, būsto apstatymui, namų apyvokos įrangai, nes beveik viską gavo veltui ir parsivežė iš Vokietijos.

Dėl Inspekcijos argumento, kad Pareiškėjo paaiškinimą, jog neturėjo išlaidų būsto apstatymui, namų apyvokos įrangai, paneigia 2008 ir 2009 m. per banką mokėtos lizingo įmokos, Pareiškėjas pabrėžia, jog administratorius detaliau nenagrinėjo, kas konkrečiai buvo pirka lizingu, ar taip buvo įgyjami visi būsto apstatymui reikalingi daiktai, visa namų apyvokos įranga. Pareiškėjas paaiškina, jog buvo įsigytas tik kompiuteris S. P. nepilnametei dukrai, už kurį buvo sumokėtos lizingo įmokos, o tai nepaneigia Pareiškėjo paaiškinimų, jog didžiąją dalį būsto apstatymui reikalingų daiktų, namų apyvokos įrangos jis parsivežė veltui iš Vokietijos.

Teigiama, kad skaičiavimas, kokį atliko vietos mokesčių administratorius bei patvirtino Inspekcija, neatitinka tikrųjų Pareiškėjo šeimos išlaidų, nes skaičiavimai atlikti ne pagal faktines išlaidas, o remiantis tik statistiniais duomenimis, nevertinant, kad dalies statistinių išlaidų jo šeima faktiškai nepatyrė.

Primenama, kad Pareiškėjas dėl rūbų, avalynės ir namų apyvokos daiktų parsivežimo iš Vokietijos pateikė internetinį adresą, kuriame nurodyta, kada, kokioje vietoje Vokietijoje vyksta „Spermulle“, iš kur veltui gaunami rūbai, avalynė ir kt. Tvirtinama, kad mokesčių administratoriaus sprendimas nepripažinti įrodymais internetinio puslapio bei nuotraukų, atspausdintų iš internetinių puslapių, bei teiginys, kad per „Spermulle“ yra išmetami vartoti buityje netinkami daiktai, yra nepagrįsti.

Pažymima, jog nėra ginčo dėl to, kad Pareiškėjas su sutuoktine vykdavo į Vokietiją, iš kur ir parsiveždavo veltui gautus daiktus, tai įrodo pateikti internetinio puslapio duomenys, nuotraukos. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad mokesčių administratorius nenurodė, kokius dar dokumentus (įrodymus) Pareiškėjas turėtų pateikti, minėtoms aplinkybėms pagrįsti. Pabrėžiama, jog Pareiškėjas stengėsi surinkti bei pateikti įrodymus, kad veltui yra gavęs rūbus, avalynę, namų apyvokos reikmenis ir kt., o vietos mokesčių administratorius bei centrinis mokesčių administratorius nesurinko nė vieno įrodymo, kad Pareiškėjo šeima negalėjo ir faktiškai negavo veltui rūbų, avalynės ir kt. Pareiškėjo nuomone, neigimas be jokių įrodymų negali būti pripažįstamas pagrįsta išvada.

Pareiškėjas, prieštaraudamas Inspekcijai, pažymi, kad per „Spermulle“ yra išmetami konkrečiai šeimai (ar asmeniui) nereikalingi daiktai, o ne netinkami naudoti daiktai. Tai, kad daiktai tinkami naudoti, matyti iš nuotraukų.

Dėl Inspekcijai su skundu Pareiškėjo pateiktų 2015 ir 2013 m. vokiečių kalba surašytų ir į lietuvių kalbą išverstų raštų, kuriuose H. W. patvirtina, kad vairuotojui iš Lietuvos perdavė dvi rūbas ir dviratį, Pareiškėjas paaiškina, jog tai, kad jis, o ne kas nors kitas turi H. W. rašytus minėtus raštus, rodo, jog jie susiję su juo bei jo šeima. Taip pat pažymima, kad mokesčių administratorius iš minėtų raštų matė H. W. elektroninio pašto adresą, todėl turėjo visas galimybes visas papildomas aplinkybes išsiaiškinti tiesiogiai užsiklausdamas. H. W. . Be to, Pareiškėjas teigia, kad Inspekcija nepagrįstai sutapatino minėtų raštų surašymo datas su daiktų perdavimo datomis, nes nors raštai buvo surašyti 2013 ir 2015 m., tačiau daiktai buvo perduoti ir ankstesniais metais.

Pareiškėjas, vadovaudamasis MAĮ 67 str. 1 dalimi ir LVAT 2003-12-15 nutartyje adm. byloje Nr. A-11-648/2003 esančiu išaiškinimu dėl įrodinėjimo naštos, teigia, jog jis įrodė, kad didesniąją dalį rūbų, avalynės, baldų, kitų namų apyvokos daiktų jo šeima gavo veltui, todėl

mokesčių administratoriaus apskaičiuotos išlaidos neatitinka realybės.

Pareiškėjas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus išlaidų kurui skaičiavimais, tvirtina, kad skaičiuojant šias išlaidas neįvertinta, jog Pareiškėjas turėjo kuro nuolaidų kortelę, pagal kurią 1 litrui dyzelino gaudavo 18 ct nuolaidą, be to, Inspekcija dėl nuolaidų kortelės naudojimo bei ja suteikiamos nuolaidos iš viso nieko nepasisakė.

Taip pat teigiama, jog Inspekcija neįvertino, kad automobiliais tikrintu laikotarpiu naudojosi Pareiškėjo sesuo D. K., kuri į metus 1, 2 kartus grįždavo į Lietuvą. Naudodamasi automobiliais, D. K. dengdavo visas išlaidas kurui. Pareiškėjas nurodo, kad ne vieną kartą yra vežęs D. K. į aerouostą, o išlaidas kurui visiškai padengdavo ji pati. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Pareiškėjas mano, kad nepagrįstai D. K. turėtos išlaidos kurui buvo prilygintos Pareiškėjo ir jo buvusios sutuoktinės S. P. pajamoms. Pareiškėjo nuomone, tai, kad jis negali pateikti jokių tai įrodančių apskaitos dokumentų, nes tokių duomenų nerinko, negali būti pagrindu tiek jo, tiek S. P. paaiškinimų nepripažinti įrodymais.

Pareiškėjas pabrėžia, jog LVAT yra pažymėjęs, kad pagal MAĮ 67 str. 1 dalį mokesčių administratorius privalo pagrįsti jo mokesčių mokėtojui apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas, o tokia įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklė grindžiama tuo, jog pajamas deklaruojantys subjektai yra fiziniai asmenys. Šiems asmenims įstatymai nenumato jokių reikalavimų tvarkyti buhalterinę apskaitą.

Taip pat teigiama, kad mokesčių administratorius neteisingai suskaičiavo faktines išlaidas už degalus, nes neteisingai pasirinktas vidutinis sunaudojamas degalų kiekis automobiliams VW SHARAN ir VW LT-35, t. y. vietos mokesčių administratorius automobiliui VW SHARAN skaičiavo 7,54 l/100 km, nors pagal techninius duomenis 100 km jis naudojo 5,3 l dyzelinio kuro užmiestyje (didesnioji dalis kelio būtent ir nuvažiuota užmiestyje), o VW LT-35 vidutiniškai naudojo 7 l dyzelinio kuro (didžioji dalis ridos nuvažiuota užmiestyje), tačiau patikrinimo akte nurodyta 9 l/100 km kaip važinėta mieste. Pareiškėjas nurodo, jog mokesčių administratorius nesurinko duomenų, kad automobiliai dėl kokių nors konkrečių aplinkybių turėjo būti naudojami ir buvo naudojami dažnai ir ne užmiestyje pravažiuojant daug kilometrų, todėl teigia, kad nebuvo paneigtos jo nurodytos aplinkybės, jog didžioji ridos dalis buvo nuvažiuota būtent užmiestyje.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Pareiškėjas prašo panaikinti Inspekcijos ir Šiaulių AVMI sprendimus, 2015-02-20 patikrinimo aktą.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), įvertinusi ginčo bylos medžiagą, konstatuoja, kad Pareiškėjo skundas atmestinas, Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Ginčas tarp Pareiškėjo ir mokesčių administratoriaus vyksta dėl Pareiškėjui papildomai apskaičiuoto GPM ir PSĮ įmokų bei su GPM ir PSD įmokomis susijusių sumų, apskaičiuotų mokesčių administratoriui taikant MAĮ 70 straipsnio nuostatas, patikrinimo metu nustatius, jog Pareiškėjo šeimos išlaidos 2008 metais – 22766 Lt, 2009 metais – 15844 Lt, 2010 metais – 22283 Lt viršijo pajamas bei konstatavus, kad šiais mokesčiais laikotarpiais Pareiškėjas gavo kitų pajamų iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjo apmokestinamosioms kitoms pajamoms priskirta ½ išlaidų viršijanti dalis. Patikrinimo akto tvirtinimo metu Šiaulių AVMI iš dalies pakeitė akte papildomai apskaičiuotas sumas (sumažino automobiliui VW SHARAN apskaičiuotas kuro įsigijimo sąnaudas, taikydama vidutines kuro sunaudojimo normas; taip pat 2009 metų pajamas padidino 2009-05-19 grąžintu 177 Lt GPM už 2006, 2007, 2008 metus; 2010 metų išlaidas padidino 120 Lt valstybės rinkliava). Su Šiaulių AVMI sprendimu sutiko ir Inspekcija, patvirtindama vietos mokesčių administratoriaus sprendimą.

Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos sprendimu, nurodydamas, jog sprendimas neatitinka VAI reikalavimų, neatitinka patikrinimo metu nustatytų faktinių aplinkybių. Pasak Pareiškėjo, dalies patikrinimo akte nustatytų išlaidų Pareiškėjo šeima nepatiria, dalį maisto produktų Pareiškėjo šeima užsiaugina darže, dalį prekių (drabužių, namų apyvokos daiktų) Pareiškėjas gauna neatlygintinai iš Vokietijoje gyvenančių pažįstamų asmenų, dalį – iš specialiai

organizuojamų renginių. Taip pat nesutinkama su mokesčių administratoriaus nustatytais kuro išlaidomis, pasak Pareiškėjo, jos yra daug mažesnės, nes automobiliais daugiausia buvo važinėjama užmiestyje, todėl turi būti skaičiuojamos minimalios kuro normos. Remdamasis šiais ir kitais skunde nurodytais motyvais, Pareiškėjas prašo naikinti mokesčių administratoriaus sprendimus.

Kaip matyti iš Pareiškėjo skundo, jame Pareiškėjas nedėsto motyvų dėl Šiaulių AVMI taikymo mokesčių apskaičiavimo būdo, numatyto MAĮ 70 straipsnyje, taikymo pagrindų, todėl dėl šių aplinkybių Komisija sprendime plačiau nepasisako. Pareiškėjas laikosi pozicijos, jog mokesčių administratorius netinkamai vertino tam tikras aplinkybes (netinkamai nustatė Pareiškėjo (jo šeimos) patirtų išlaidų dydį), turinčias įtakos Pareiškėjo mokestinei bazei. Atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde nurodomus motyvus, Komisija pasisakys dėl Inspekcijos sprendimo pagrįstumo.

Bendrieji mokesčių apskaičiavimą, deklaravimą ir sumokėjimą, taip pat mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo teises ir pareigas reglamentuojantys teisės aktai numato mokesčių administratoriaus pareigą įstatyme nustatytais atvejais mokesčių mokėtojo mokesčius apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taikant specialų mokesčių apskaičiavimo metodą. Toks mokesčių apskaičiavimo metodas taikomas, jeigu mokėtojas netinkamai vykdo savo pareigas, susijusias su apskaitos tvarkymu, mokesčių apskaičiavimu, deklaravimu ir sumokėjimu, taip pat ir tais atvejais, kai nustatoma, jog mokėtojo faktiškai patirtos išlaidos viršija deklaruotas, juridinę galią turinčiais dokumentais ir nustatytos formos sandoriais pagrįstas mokėtojo pajamas. Jeigu mokėtojo išlaidos viršija pajamas, yra konstatuojama, jog mokėtojas gavo pajamų iš kitų mokesčių administratoriaus nenustatytų šaltinių, nes yra nustatomos aplinkybės, kad yra disponuojama didesnėmis pajamomis, negu mokėtojas yra gavęs, uždirbęs ir pan. Detalias šio mokesčių apskaičiavimo metodo taikymo taisyklės nustato Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklės (toliau – Taisyklės). MAĮ 70 straipsnio nuostatos įtvirtina reikalavimą mokesčių administratoriui – apskaičiuoti mokesčių bazę, atitinkančią protingumo ir teisingumo kriterijus, o LVAT savo praktikoje yra nurodęs, jog MAĮ 70 straipsnio 1 dalies norma skirta ne tam, kad būtų nustatytas tikslus (t. y. objektyviais duomenimis paremtas) mokestinės prievolės dydis, o tam, kad būtų nustatytas mokėtinės prievolės dydis, atitinkantis protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingumo kriterijus. Tai reiškia, kad mokesčių administratoriaus nustatytas mokėtinės prievolės dydis laikytinas pagrįstu tiek, kiek neperžengia šių įvertinimo kriterijų, o tam, kad būtų paneigtas tokiu būdu nustatytas mokestinės prievolės dydis, mokesčių mokėtojas turi pateikti įrodymus, patvirtinančius, jog nurodytų įvertinimo kriterijų buvo nesilaikyta, t. y. įrodyti, kad mokesčio administratoriaus nustatytas mokestinės prievolės dydis neatitinka protingumo bei teisingumo kriterijų (2007-06-05 nutartis adm. byloje Nr. A-11-603/2007; 2012-12-12 nutartis adm. byloje Nr. A-438-2491/2011). Taip pat Komisija pažymi, kad teismų praktika, aiškindama MAĮ 67 str. 2 dalyje įtvirtintą pareigą paneigti mokesčių administratoriaus nustatytas aplinkybes, akcentuoja, jog „kai mokesčių administratorius yra surinkęs atitinkamus faktinius duomenis ir jais grindžia apskaičiuotus papildomus mokesčius bei su jais susijusias sumas, mokesčių mokėtojui apsiginti galimybė atsiranda, kai jis savo ruožtu teikia kitokius faktinius duomenis, suponuojančius priešingą, nei mokesčių administratoriaus padarytą išvadą. Apsiribojimas vien teiginiais, atsikirtimais, nepagrįstais jokiais įrodymais, negali nulemti sprendimo, priimtino mokesčių mokėtojo naudai“ (LVAT 2010-11-08 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1527/2010, tokios pat pozicijos dėl įrodinėjimo pareigos LVAT laikėsi ir 2010-10-25 nutartyje adm. byloje Nr. A-438-1147/2010, 2011-01-03 nutartyje adm. byloje Nr. 556-1632/2010, 2011-12-22 nutartyje adm. byloje Nr. A-575-912/2011). Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog būtent mokėtojui tenka pareiga objektyviais, abejonių nekeliančiais įrodymais ir duomenimis pagrįsti aplinkybes, jog nustatyta mokesčio bazė neatitinka teisingumo ir protingumo kriterijų.

Dėl mokesčių administratoriaus nustatyto vartojimo išlaidų dydžio

Iš bylos medžiagos (patikrinimo akto 6–7 psl., sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo 6 psl. esančios lentelės) matyti, jog 2008–2012 metais Pareiškėjo (jo šeimos) vartojimo išlaidos buvo apskaičiuotos, atsižvelgiant į šeimoje buvusių suaugusių ir vaikų skaičių, laikantis pozicijos, jog suaugusiųjų šeimos narių ir vaikų patiriamos išlaidos skiriasi, nes skiriasi šių asmenų poreikiai. Tokiu būdu vaikams priskirtinos vartojimo išlaidos buvo apskaičiuotos, sumažinant statistines išlaidas alkoholinių gėrimų, tabako, restoranų ir viešbučių, būsto apstatymo, namų ūkio įrangos ir kasdieninės namų priežiūros išlaidomis, tam tikrais mokestiniais laikotarpiais (2009, 2010 metais) papildomai eliminuojant transporto išlaidas. Suaugusiems asmenims apskaičiuotos vartojimo išlaidos 2009–2010 metais buvo sumažintos transporto išlaidomis (mokesčių administratorius apskaičiavo faktiškai patirtų šių išlaidų dydį pagal nustatytą faktinę automobilių ridą). Tokiu būdu nustatyta, kad, pavyzdžiui, Pareiškėjo 3 asmenų šeima (1 suaugęs ir 2 vaikai) per 2008 metus patyrė 19416 Lt išlaidų, kas sudaro 1618 Lt per mėnesį, iš jų 593,5 Lt išlaidų suaugusiam asmeniui, 501 Lt vaikui (eliminavus anksčiau aptartas išlaidas iš vaiko vartojimo išlaidų). Komisijos vertinimu, iš pateiktų duomenų matyti, jog mokesčių administratorius įvertino visas aplinkybes, galinčias turėti įtakos Pareiškėjo išlaidų dydžiui ir siekdamas nustatyti, kaip įmanoma tikslesnį išlaidų dydį, jį nustatinėjo „mišriu“ būdu: pagal Statistikos departamento skelbiamus duomenis apie Lietuvos Respublikoje patiriamas vartojimo išlaidas, tam tikrais atvejais nustatydamas faktiškai patirtas išlaidas (transporto išlaidos), kurios būdavo eliminuojamos iš bendrųjų išlaidų, apskaičiuojamų pagal statistinius duomenis. Pažymėtina, jog Taisyklių 16 punkto nuostatos numato, jog mokesčių mokėtojo mokesčių bazę nustatinėjant išlaidų būdu, tais atvejais, kai nėra galimybių nustatyti konkrečių išlaidų sumų, vertinimui atlikti gali būti naudojami statistiniai duomenys ar duomenys iš kitų, taisyklių X dalyje nurodytų informacijos šaltinių. Pažymėtina, jog mokesčių administratorius turi parinkti tokius informacijos ir duomenų šaltinius, kurių pagrindu atliktas vertinimas leistų kuo tiksliau nustatyti mokesstinės prievolės dydį. Komisijos vertinimu, Šiaulių AVMI pasirinktas išlaidų nustatymo būdas atitinka Taisyklėse nustatytus išlaidų nustatymo kriterijus.

Pasisakant dėl Pareiškėjo skunde nurodomo išlaidų dydžio, tam tikrų išlaidų nepripažinimo ir pan., pažymėtina, jog Pareiškėjo buvusi sutuoktinė 2013 metais pateiktame paaiškinime apie apytiksles vartojimo ir kitas išlaidas nurodė, jog 2008 metais patyrė 5750 Lt, 2009 metais – 5580 Lt, 2010 metais – 6477 Lt, 2011 metais – 6835 Lt, 2012 metais – 6532 Lt vartojimo išlaidų, tokiu būdu, pasak S. P., šeimos mėnesio vartojimo išlaidos sudarė: 2008 metais – 479 Lt (159,72 Lt vidutiniškai vienam šeimos asmeniui), 2009 metais – 465 Lt (155 Lt vidutiniškai vienam šeimos nariui (jeigu skaičiuoti, jog gyveno 3 asmenų šeima), 2010 metais – 539,75 Lt (107,95 Lt vienam šeimos nariui). Įvertinus šiuos duomenis ir palyginus juos su statistiniais duomenimis matyti, jog jie daugiau nei 3 kartus mažesni nei pateikiami statistiniai duomenys, taip pat Statistikos departamento duomenys, apibrėžiantys skurdo ribą. Iš byloje pateiktų duomenų matyti, jog tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjo šeima įsigydavo prekių Vokietijoje, vykdė prekybą pagal įsigytą verslo liudijimą, šeima tikrinamuoju laikotarpiu įsigijo kilnojamojo turto (automobilinė priekaba, transporto priemonės), pagal pateiktas transporto priemonių ridas patirdavo automobilių kuro sąnaudas, todėl nėra pagrindo teigti, jog šeimos pragyvenimo lygis siekė skelbiamą skurdo ribą arba buvo žemesnis, nei skelbiama skurdo riba, bei išlaidas skaičiuoti pagal Pareiškėjo (jo sutuoktinės) nurodytus dydžius, neatitinkančius statistinių duomenų, nes, Komisijos vertinimu, toks išlaidų skaičiavimo būdas neatitiktų protingumo ir teisingumo kriterijų. Pareiškėjas nurodo, jog dalies išlaidų nepatiria, nes dalį daiktų (rūbai, dviračiai, avalynė, patalynė) gauna nemokamai Vokietijoje (Komisijai yra pateiktos prie namų paliekamų baldų nuotraukos, taip pat Vokietijoje gyvenančių asmenų paaiškinimai apie rūbų atidavimą Pareiškėjui (H. W. 2015-07-31 paaiškinimas, K. O. 2015-07-31 paaiškinimas, paaiškinimai buvo teikiami ir mokesčių administratoriui). Atsakant į šiuos Pareiškėjo motyvus, pažymėtina, jog dalinai į Pareiškėjo paaiškinimus dėl nepatiriamų kai kurių šeimos išlaidų jau buvo atsižvelgta patikrinimo metu, t. y. iš Pareiškėjo šeimos išlaidų buvo eliminuotos vaikams

skaičiuotos statistinės alkoholinių gėrimų, tabako, restoranų ir viešbučių, būsto apstatymo, namų ūkio įrangos, kasdieninės namų priežiūros išlaidos, tam tikrais mokestiniais laikotarpiais (2009, 2010 metais) transporto išlaidos. Pažymėtina, kad pagal Statistikos departamento duomenis būsto apstatymo, namų ūkio įrangai ir kasdieniui namų priežiūrai yra priskiriamos labai įvairios išlaidos, tokios, kaip, pavyzdžiui: baldai, skalbimo priemonės, dulkių valymo priemonės ir pan. (<http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1772&status=A>), tokio pobūdžio išlaidos yra įprastinės kiekvienos šeimos išlaidos, šios išlaidos negali būti tapatinamos vien tik su baldais, kurie yra akcentuojami Pareiškėjo skunde. Atsižvelgiant į tai, Komisijos vertinimu, Pareiškėjo pateikiamos gatvėje paliekamų baldų ir kitų daiktų nuotraukos negali būti įrodymu, pagrindžiančiu, jog šiuos daiktus Pareiškėjo šeima atsigabeno į Lietuvą ir naudojo savo reikmėms (iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog Pareiškėjas (jo sutuoktinė) vertėsi prekybine veikla), dėl to nepatyrė mokesčių administratoriaus nustatytų statistinių būsto apstatymo, įrangos, kasdienės namų priežiūros išlaidų (kurias mokesčių administratorius skaičiavo tik suaugusiems šeimos nariams). Todėl šios aplinkybės nesudaro pagrindo tokio pobūdžio statistinių išlaidų eliminuoti iš bendrųjų šeimos išlaidų. Pasisakant dėl Pareiškėjo pateikiamų fizinių asmenų paaiškinimų (mokėtojas jais grindžia aplinkybes, jog jis (jo šeima) nepatyrė avalynės ir drabužių įsigijimo išlaidų), pažymėtina, kad dalies šių asmenų paaiškinimai buvo pateikti ir mokesčių administratoriui. Mokesčių administratoriui buvo pateikti: 2015-06-04 *H. W.* paaiškinimas, jog vairuotojui iš Lietuvos buvo perduota 10 maišų dėvėtų drabužių (2–6 metų, geros būklės, dar tinkami nešioti), 2013-06-13 *H. W.* pažymoje apie perdavimą nurodyta, kad vairuotojui iš Lietuvos buvo perduotas moteriškas dviratis; pateiktas 2012-04-05 *S. R.* tvirtinimas, kad p. *Ramunui* perdavė vieną dviratį ir 2 CD grotuvus; *K.* 2011-11-02 dokumentas, kad p. *Ramunui* dovanojo dviratį (minėto dokumento lietuviškame vertime nurodoma, kad dokumentas surašytas 2015-11-11, vokiškame dokumente nurodyta, jog dviratis dovanotas „*R. Ramonas*“). Šiuos dokumentus mokesčių administratorius vertino kritiškai, teigdamas, jog iš pateiktų raštų nėra aišku, kaip rašte nurodytas asmuo *R. Ramonas* susijęs su Pareiškėju; kam buvo perduoti nurodomi daiktai (nurodoma vairuotojui) bei, kaip 2012, 2015, 2013 metais daiktų perdavimas susijęs su Pareiškėjo tikrinamuoju laikotarpiu (2008–2010 metais), už kurį Pareiškėjui apskaičiuoti mokesčiai. Pažymėtina, jog Komisijai buvo pateikti nauji dokumentai: *H. W.* 2015-07-31 raštas, kuriame nurodoma, kad nuo 2008 metų dėvėti rūbai perduodami Pareiškėjui; *O. K.* raštas, kad Pareiškėjui dovanojami indai, rūbai, avalynė, patalynė, dviračiai nuo 2003 metų. Įvertinus aptartų dokumentų turinį, sutiktina su mokesčių administratoriaus pozicija dėl kritiško šių dokumentų vertinimo. Iš mokesčių administratoriui pateiktų dokumentų turinio matyti, jog minėtais raštais buvo nurodoma, jog asmeniui (galimai Pareiškėjui, *R. Ramonui* ar vairuotojui) buvo perduoti keli dviračiai, CD grotuvai ir 10 maišų dėvėtų drabužių (*H. W.* tvirtinimas), mokesčių administratoriui suabejojus dokumentuose nurodomų aplinkybių tikrumu, informaciją įvertinus kaip nekonkrečią, neturinčią nieko bendro su tikrinamuoju laikotarpiu, Pareiškėjas pateikė naujus *H. W.* ir *O. K.* paaiškinimus, kuriuose papildomai yra nurodomas laikotarpis, kuriuo tariamai drabužiai buvo perduoti Pareiškėjui, taip pat papildomas *K.* paaiškinimas, kad Pareiškėjui buvo padovanotas ne tik dviratis (kaip nurodoma 2011-11-02 (2015-11-11) paaiškinime), bet ir drabužiai, avalynė ir pan. Komisijos vertinimu, pateikti dokumentai, kuriuose yra nurodomos naujos, ankstesniuose tų pačių asmenų pateiktuose dokumentuose nenurodytos aplinkybės, ar aplinkybės yra tikslinamos, atsižvelgiant į mokesčių administratoriaus sprendime išdėstytas pastabas, kritiką dėl pirminių dokumentų turinio, nesudaro pagrindo šių dokumentų vertinti kaip patikimų, įrodančių, jog Pareiškėjas (jo šeima) nepatirdavo statistinių drabužių, avalynės ar kitų išlaidų, o šiais daiktais juos neatlygintinai aprūpindavo Vokietijoje gyvenantys asmenys.

Pasisakant dėl Pareiškėjo nurodytų motyvų, kad dalį maisto produktų užsiaugindavo Pareiškėjo šeima, taip pat produktai buvo įsigijami pigiau Lenkijoje, akcentuotina, jog šių savo teiginių Pareiškėjas nepagrindė jokiais įrodymais, todėl Komisija juos vertina kritiškai. Iš pateiktos ginčo medžiagos matyti, jog *S. P.* 2013 m. rugpjūčio mėnesį pateiktame „Paaiškinime apie gyventojų (šeimos) apytiksles vartojimo bei kitas išlaidas“ nurodė, jog „bulves ir daržoves

gauna, kai kas padeda, ar paprašo talkos“, duomenų, jog daržoves šeima augino asmeniniame, pagalbiniame ūkyje, nėra nurodyta. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta ginčo byloje, nėra pagrindo patirtas išlaidas mažinti galimai asmeniniame ūkyje išaugintos produkcijos verte, juo labiau kad produkcijai asmeniniame pagalbiniame ūkyje užauginti taip pat yra patiriamos išlaidos, pavyzdžiui: sėklos, trąšos, įranga daržovėms auginti, prižiūrėti. Papildomai pažymėtina, jog yra visuotinai žinoma, kad dalis Lietuvos gyventojų vykdavo pirkti maisto produktų į Lenkijos Respubliką, motyvuodami tai tuo, jog Lenkijos Respublikoje kai kurios maisto prekės yra pigesnės, tačiau dažniausiai į Lenkiją vyksta pietinėje Lietuvos dalyje (kuri nėra toli nutolusi nuo Lenkijos Respublikos) gyvenantys asmenys. Ginčo byloje nustatyta, jog Pareiškėjo šeimos nuolatinė gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbiami*) (Šiaulių rajone) ar (*duomenys neskelbiami*), Šiauliuose (toks adresas nurodomas skunde), kuri yra maždaug 250 km nutolusi nuo Lenkijos Respublikos sienos, todėl Pareiškėjo teiginiai, jog pigesnių maisto produktų (kurių dalis yra kasdieninio vartojimo prekės) buvo vykstama į Lenkiją, nepateikus jokių šias aplinkybes patvirtinančių įrodymų, vertintini kritiškai (juo labiau jog Pareiškėjo buvusi sutuoktinė S. P. nurodė, jog 2010 metais bendrai buvo patirta 860 Lt, 2011 m. – 850 Lt, 2012 m. – 900 Lt kuro sąnaudų). Apibendrinant aptartas aplinkybes, konstatuotina, jog Pareiškėjo pozicija dėl faktiškai nepatiriamų tam tikrų išlaidų vertintina kaip nepagrįsta ir neįrodyta, siekiant dirbtinai sumažinti mokesčių administratoriaus nustatytų išlaidų, tiesiogiai turinčių įtakos Pareiškėjo mokesetinei bazei, dydį.

Dėl kuro išlaidų

Iš bylos medžiagos matyti, jog išlaidos už kurą automobiliui *Citroen Jumper*, taip automobiliui *VW Sharan* už 2009 (skaičiavimai atlikti nuo spalio ir lapkričio mėnesių)–2010 metus apskaičiuotos pagal dokumentuose nurodytą automobilių ridą, įvertinus faktiškai nuvažiuotą atstumą ir kuro sąnaudas, reikalingas nurodytam atstumui nuvažiuoti. Patikrinimo metu, įvertinus, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė S. P. nuo 2011-01-22 yra išsituokę, kuro išlaidos kitiems automobiliams, kurie buvo įsigyti S. P. vardu, buvo priskirtos jai (tokiu būdu ir automobilio *VW LT-35* išlaidos priskirtos S. P.). Tokiu būdu apskaičiuota, kad automobiliams *VW Sharan* ir *Citroen Jumper* 2009 metais buvo patirta 1938 Lt, 2010 metais – 18289 Lt išlaidų degalams įsigyti. Transporto išlaidos už 2008 ir 2009 metų sausio–spalio mėnesius apskaičiuotos pagal statistinius rodiklius. Iš Pareiškėjo skundo matyti, jog jame nesutinkama su automobilio *VW Sharan*, *VW LT-35* kuro išlaidomis, nurodoma, jog dalį kuro išlaidų dengdavo į Lietuvą atvykusi Pareiškėjo sesuo, be to, netinkamai nustatyta kuro kaina, nes Pareiškėjas (jo sutuoktinė) turėjo nuolaidų kortelę. Komisija, susipažinusi su Šiaulių AVMI, Inspekcijos sprendimo motyvais, pažymi, jog tiek vietos, tiek centrinis mokesčių administratorius tinkamai nustatė faktines bylos aplinkybes, todėl Komisija su šių aplinkybių vertinimu sutinka. Pažymėtina, jog savo teiginių dėl mažesnės kuro kainos (kuro kaina – 3,12 Lt, 3,57 Lt) Pareiškėjas nepagrindė objektyviais įrodymais, apsiribodamas teiginiais, jog jis turėjo degalinės nuolaidų kortelę, todėl, Komisijos vertinimu, nėra jokio pagrindo mokesčių administratoriaus taikytą kuro kainą mažinti Pareiškėjo skunde nurodoma nuolaidų suma, Pareiškėjas taip pat jokiais objektyviais duomenimis nepagrindė skunde nurodomų aplinkybių, jog dalį kuro išlaidų dengė jo sesuo. Pasisakant dėl automobiliams *VW Sharan* ir *VW LT-35* skaičiuotos kuro normos, pažymėtina, jog Šiaulių AVMI, vadovaudamasi protingumo kriterijumi, kuro kainą apskaičiuojo pagal vidutines kuro sunaudojimo normas, Komisijos manymu, remtis Pareiškėjo skunde nurodoma pozicija, jog daugiausia buvo važiuojama užmiestyje, naudojant minimalias kuro sąnaudas, nėra pagrindo.

Komisija, susipažinusi su Šiaulių AVMI surinkta informacija, jos vertinimu ir atlikta analize, laikosi pozicijos, kad pasirinktas išlaidų apskaičiavimo būdas atitinka protingumo ir teisingumo kriterijus, o Pareiškėjo pozicija, jog jis (jo šeima) nepatiria tam tikrų išlaidų, patiria mažesnio dydžio išlaidas ar išlaidas dengia kiti asmenys, negali būti pripažinta pagrįsta ir įrodyta, nes yra paremta išimtinai Pareiškėjo teiginiais ir jos buvusios sutuoktinės, trečiųjų asmenų prieštariniais liudijimais, nepagrįstais objektyvia informacija ir duomenimis.

Dėl sprendimo atitikties VAI nuostatomis

Nors Pareiškėjas laikosi pozicijos, kad mokesčių administratoriaus sprendimai neatitinka viešojo administravimo principų, kurie keliami ginčytiniems sprendimams, tačiau sutikti su tokia pozicija Komisija neturi pagrindo. Mokesčių administratorius, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo vadovautis VAI įtvirtintais principais, taip pat ir objektyvumo principu, kad sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išsiaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Šis reglamentavimas suponuoja ir tai, kad priimami sprendimai negali būti paremti prielaidomis ir spėjimais, o mokesčių administratorius turi konkrečiais, aiškiais ir neginčijamais įrodymais paremti savo sprendimus ir neturi būti jokių abejonių dėl sprendimo pagrįstumo ir teisėtumo. Be to, tokio sprendimo įrodymai bei faktinis pagrindas turi būti žinomi asmeniui, kurio atžvilgiu priimtas atitinkamas sprendimas.

LVAT praktikoje yra laikomasi pozicijos, kad minėta VAI 8 straipsnio nuostata reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2010-08-24 sprendimas adm. byloje Nr. A-756-450/2010, „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 20, 2010; 2010-11-05 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-15/2010, „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 20, 2010). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teisumą, nagrinėjančią tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (LVAT 2008-11-19 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1898/2008, 2008-12-19 nutartis adm. byloje Nr. A-756-2036/2008, LVAT 2013-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A-575-1517/2013). Komisijos vertinimu mokesčių administratoriaus sprendimai yra pagrįsti atitinkamų mokesčių įstatymų normomis, įvertinus visus byloje surinktus įrodymus, t. y. nustatytas faktinis bei teisinis Pareiškėjo apmokestinimo pagrindas. Komisija pažymi, jog vietos mokesčių administratorius atlikdamas Pareiškėjo (jo sutuoktinės) kontrolės veiksmus, įvertino ir atsižvelgė į Pareiškėjo (jo sutuoktinės) teikiamus paaiškinimus, geranoriškai vertino Pareiškėjo teikiamą informaciją, vadovaudamasis teisingumo ir protingumo kriterijais, kurių yra laikomasi, taikant MAĮ 70 straipsnio nuostatas. Priekaištai dėl nevisapusiško ir netinkamo tam tikrų aplinkybių vertinimo, Komisijos vertinimu, nėra teisingi. LVAT praktikoje laikomasi pozicijos, jog pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą, todėl, atsižvelgiant į tai bei įvertinant tiek Šiaulių AVMI, tiek Inspekcijos sprendime nurodytus faktinius bei teisinius Pareiškėjo apmokestinimo pagrindus, darytina išvada, kad mokesčių administratoriaus sprendimai atitinka VAI reikalavimus. Todėl Pareiškėjo skundas atmestinas, Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 str. 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2015-07-09 sprendimą Nr. 68-122.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnį mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, Vilnius). Skundas teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą dėl mokestinio ginčo taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, sprendami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos narė,
pavaduojanti Komisijos pirmininkę

Lina Vosylienė

Komisijos nariai

Laura Milašiūtė

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius